

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Bestemmingsplan buitengebied Zaltbommel

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

18 april 2013 / rapportnummer 2765-35

1. Oordeel over het MER

De gemeente Zaltbommel is voornemens het bestemmingsplan “Zaltbommel buitengebied” vast te stellen. Omdat dit plan kaderstellend is voor toekomstige m.e.r.- (beoordelings)plichtige activiteiten en omdat een Passende beoordeling is opgesteld, wordt voor het bestemmingsplan een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. Bevoegd gezag voor deze procedure is de gemeenteraad van Zaltbommel. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna de Commissie)¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie signaleert bij toetsing van het MER enkele tekortkomingen in de informatie. Het gaat om informatie die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieu-belang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan “Zaltbommel buitengebied”. Het gaat om de volgende tekortkomingen:

- *Gevolgen voor Natura 2000-gebieden*: het MER maakt onvoldoende aannemelijk dat er geen aantasting van natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden optreedt doordat de werking van de in- en externe saldering door veehouderijen, de bouwmogelijkheden van mestvergistingsinstallaties en de gevolgen van de uitbreiding van de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven door ammoniakdepositie, lichtverstoring en externe werking, onvoldoende zijn uitgewerkt.
- *Gevolgen voor de EHS*: in het MER ontbreekt een beschrijving van de gevolgen van de uitbreiding van Steenfabriek Rijswaard voor de Ecologische Hoofdstructuur, en een beschrijving van de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het ‘nee tenzij-beginsel’ van de Ecologische Hoofdstructuur.
- *Gevolgen voor het grond- en oppervlaktewater*: het MER bevat geen beschrijving van de gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

De Commissie adviseert bovengenoemde punten aan te vullen voordat het besluit over het bestemmingsplan wordt genomen. In het volgende hoofdstuk worden de punten verder uitgewerkt. Hoofdstuk 3 bevat vervolgens een aanbeveling voor het vervolgtraject.

2. Gesignaleerde tekortkomingen

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en doet zij aanbevelingen voor de op te stellen aanvulling. Deze aanbevelingen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming.

---

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder ‘Advisering’ of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

2.1 Gevolgen voor Natura 2000-gebieden

2.1.1 Stikstofemissie- en depositie

Uitbreiding veehouderijen

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om uit te breiden tot een bouwvlak van 1,5 ha. Door deze uitbreidingsmogelijkheden kan de bedrijfsemissie van ammoniak en de daarmee samenhangende depositie toenemen. Daarmee is aantasting van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten.

In het MER wordt geconcludeerd dat de bouw van veestallen alleen mogelijk is als er geen toename van ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden plaatsvindt; hetgeen als voorwaarde in de planregels is opgenomen.

In het MER is voorts aangegeven dat uitbreiding mogelijk is door gebruik te maken van:

- o interne saldering (het vervangen van bestaande stalsystemen door stalsystemen met een lagere emissiefactor);
- o of externe saldering (waarbij ammoniakemissie van een stoppende veehouderij wordt overgenomen).

Ten aanzien van beide vormen van salderen is de Commissie van oordeel dat het MER onvoldoende inzicht biedt in hetgeen het plan aan waarborgen dient te omvatten hoe aan de hand van saldering gestuurd kan worden op het voorkomen van een toename van ammoniakdepositie. Zo is het niet duidelijk ten opzichte van welke (uitgangs)situatie geen toename mag plaatsvinden. Ook is het niet duidelijk op welke Natura 2000-gebieden en op welke locaties in die gebieden getoetst dient te worden.

Ten aanzien van interne saldering, acht de Commissie de redenering van initiatiefnemer plausibel dat die vorm van salderen bij veehouderijen – in zijn algemeenheid – mogelijkheden biedt voor uitbreiding met het aantal dieren binnen deze bedrijven bij gelijkblijvende emissie. In het MER ontbreekt echter inzicht in de toegepaste stalsystemen en de huidige emissies per bedrijf. In hoeverre interne saldering in dit plan mogelijkheden biedt is derhalve in het MER niet voldoende duidelijk gemaakt. Gedurende de toetsingsprocedure is aan Commissie informatie overhandigd over de toegepaste stalsystemen en emissies per bedrijf op basis van de vergunde bedrijfssituatie op 31-1-2013. Uit de informatie blijkt dat het voor het merendeel van de bedrijven mogelijk is om bij toepassing van intern salderen uit te breiden ten opzichte van de vergunde situatie.² De Commissie adviseert om deze informatie in een aanvulling van het MER op te nemen.

Ten aanzien van externe saldering is de Commissie van oordeel dat met het verwijzen naar deze vorm van salderen geen zekerheid is verkregen dat uitbreiding van melkveebedrijven en intensieve veehouderijen mogelijk kan worden gemaakt. Het Plan-MER ontbeert een meer

---

² Ten aanzien van de overhandigde informatie signaleert de Commissie dat de daarin gehanteerde vergunde emissies niet voldoen aan dan wel gecorrigeerd zijn volgens het Besluit huisvesting. Hierdoor vindt een overschatting plaats van het maximaal aantal te houden dieren zoals opgenomen in de kolom 'aantal dieren BBT binnen huidige emissie'.

uitvoerige beschrijving van de werking van de externe saldering en van de uitgevoerde berekeningen.

Uitbreiding glastuinbouwbedrijven

Het bestemmingsplan maakt het voor de verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven mogelijk om uit te breiden met 20% aan glasopstanden. Door deze uitbreidingsmogelijkheden kan de bedrijfsemissie van ammoniak en de daarmee samenhangende depositie toenemen. Daarmee is aantasting van Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten.

In de Passende beoordeling als onderdeel van het MER is beschreven dat de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt gering zijn ten opzichte van de herstructurering van de glastuinbouw in de Bommelerwaard. Omdat negatieve effecten van die herstructurering zijn uitgesloten, zal van een – ten opzichte van die ontwikkeling – geringe uitbreiding ook geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden uitgaan, aldus het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER onvoldoende inzicht in de mogelijke toename van de ammoniakemissies door uitbreiding van glastuinbouwbedrijven biedt. Deze informatie is nodig om te kunnen beoordelen of een worst case-scenario is beschreven die niet leidt tot aantasting van natuurlijke kenmerken van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Mestverwerkingsinstallaties

Het bestemmingsplan geeft ruimte om bij alle veehouderijen een mestverwerkingsinstallatie op te richten. Het invullen van deze bouw mogelijkheden kan een toename van de stikstofemissie per bedrijf tot gevolg hebben.

De Commissie stelt vast dat het Plan-MER en het bestemmingsplan niet inzichtelijk maken hoe bevoegd gezag zich ervan kan vergewissen dat het bouwen van mestverwerkingsinstallaties niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. De Commissie adviseert om in het MER aan te tonen dat de bouw van dergelijke installaties niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Hierbij merkt de Commissie op dat de depositie als gevolg van co-vergisting op een bouwvlak van 0,5 ha niet zonder meer te vergelijken is met het houden van melkvee op 0,5 ha, zoals in het MER is aangegeven. De emissie uit dergelijke installaties slaat namelijk op grotere afstand neer dan de emissie uit dierenverblijven.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aannemelijk te maken dat er geen aantasting van natuurlijke kenmerken zal optreden. Betrek daarbij:

- de werking van de externe saldering, en van de mogelijkheden van interne saldering voor wat betreft (alle) veehouderijen;
- de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura 2000-gebieden, voor wat betreft de ammoniakdepositie;
- de gevolgen van mestvergistingsinstallaties voor wat betreft de stikstofdepositie.

2.1.2 Lichtverstoring en externe werking

Het bestemmingsplan maakt het, als gezegd, mogelijk dat verspreid voorkomende glastuinbouwbedrijven uitbreiden met 20%.

In de Passende beoordeling in het MER is, als gezegd, beschreven dat de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt gering zijn ten opzichte van de herstructurering van de glastuinbouw in de Bommelerwaard. Omdat negatieve effecten van die herstructurering zijn uitgesloten, zal van een – ten opzichte van die ontwikkeling – geringe uitbreiding ook geen negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden uitgaan, aldus het MER. Verder is beschreven dat de twee bedrijven in het noordoostelijke deel van het plangebied op voldoende afstand van Natura 2000-gebieden liggen om negatieve effecten uit te sluiten.

De Commissie is van oordeel dat de Passende beoordeling onvoldoende informatie biedt over de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura 2000-gebieden, voor wat betreft lichtverstoring en externe werking (als gevolg van de mogelijke beïnvloeding van het rust- en foerageergebied). Zo is het de Commissie tijdens het locatiebezoek³ gebleken dat een glastuinbouwlocatie in het noordoosten van het plangebied met een omvang van circa 7 hectare op enkele honderden meters afstand ligt van het Natura 2000-gebied Uiterwaarden Waal. Dat Natura 2000-gebied fungeert als slaapplek van onder meer verschillende soorten ganzen.⁴ Daarnaast is niet ingegaan om de mogelijke foerageerfunctie van deze gronden voor overwinterende ganzen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER informatie over de mogelijke gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor Natura 2000-gebieden op te nemen, voor wat betreft lichtverstoring en externe werking, teneinde aannemelijk te maken dat aantasting van natuurlijke kenmerken is uit te sluiten.

2.2 Gevolgen voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Het bestemmingsplan maakt het voor Steenfabriek Rijswaard mogelijk om uit te breiden op gronden die behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

In het MER wordt geconcludeerd dat de kernkwaliteiten van de EHS niet door de uitbreiding van de steenfabriek worden aangetast.

De Commissie stelt vast dat het MER geen informatie biedt waarop voornoemde conclusie is gebaseerd. Het MER maakt evenmin inzichtelijk hoe het 'nee tenzij-regime' ten aanzien van de EHS, zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en uitgewerkt in de Ruimtelijke Verordening Gelderland (RVG), voor de uitbreiding van de steenfabriek juist is toegepast.

Daarbij komt nog dat de Commissie ter plaatse heeft vastgesteld dat dit gebied in potentie hoge natuurwaarden bevat. Ter plaatse zijn namelijk moeras(bos)vegetaties aanwezig in aansluiting op open water. Een aantasting daarvan kan mogelijk gevolgen hebben voor de groenblauwe dooradering binnen de EHS.

---

³ De Commissie heeft op 14 maart 2013 het plangebied bezocht.

⁴ Voor bijvoorbeeld de Kolgans is het instandhoudingsdoel "Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.500 vogels (seizoensgemiddelde)" opgenomen.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER een beschrijving op te nemen van de gevolgen van de uitbreiding van Steenfabriek Rijswaard voor de Ecologische Hoofdstructuur en de wijze waarop uitvoering is gegeven aan het 'nee tenzij-regime' ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur.

2.3 Effecten glastuinbouw op water

Het bestemmingsplan maakt, als gezegd, het voor de verspreid in het plangebied voorkomende glastuinbouwbedrijven mogelijk om uit te breiden met 20% aan glasopstanden.

In het MER wordt geconcludeerd dat in de directe omgeving van de kassen lokaal negatieve effecten voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater kunnen optreden.

De Commissie stelt vast dat het MER geen informatie biedt waarop voornoemde conclusie is gebaseerd. Tevens ontbreekt in het MER informatie over de omvang van de milieugevolgen. In het MER ontbreekt derhalve informatie over de gevolgen van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER een beschrijving op te nemen van de effecten van de uitbreiding van glastuinbouwbedrijven voor de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. De Commissie adviseert voorts om die informatie te beoordelen en waar nodig maatregelen in beeld te brengen.

3. Aanbeveling voor het vervolproces

De opmerking hierna heeft geen betrekking op een essentiële tekortkoming. De Commissie hoopt met onderstaande aanbeveling een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming.

3.1 Geur

In het MER wordt het huidige leefklimaat ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst als gevolg van de geurbelasting als ten minste "slecht" tot ten hoogste "zeer goed" beoordeeld. Aangegeven wordt daarbij dat deze geurbelasting wordt veroorzaakt door één veehouderij nabij de dorpskern van Aalst. Uit het MER blijkt dat het voorgenomen alternatief niet leidt tot een verbetering van de geursituatie ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst. In het MER wordt voorts aangegeven dat een leefklimaat binnen de bebouwde kom dat aangeduid wordt met "redelijk goed" nog acceptabel wordt geacht.

In het MER ontbreekt een toetsing op de normen uit de geurverordening van de Gemeente Zaltbommel. Daardoor is niet duidelijk of de geursituatie een knelpunt is voor de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. De Commissie beveelt aan te onderzoeken op welke wijze deze overbelaste geursituatie de ontwikkelingsmogelijkheden belemmert van het bedrijf dat deze overbelasting veroorzaakt. Ook beveelt zij aan om, indien dat het geval is, de mogelijke oplossingsstrategieën te betrekken bij de besluitvorming over het be-

stemmingsplan. De Commissie beveelt aan te onderzoeken op welke wijze deze overbelaste geursituatie opgelost zou kunnen worden en de uitkomst daarvan te betrekken bij de besluitvorming. Het daartoe ontwikkelen van een scenario dan wel alternatief ligt als oplossing niet voor de hand omdat het één bedrijf betreft dat het slechte leefklimaat veroorzaakt.

De Commissie beveelt aan oplossingsrichtingen voor de aanpak van de slechte geursituatie ter plaatse van de bebouwde kom van Aalst te betrekken bij de besluitvorming.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Zaltbommel

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van de gemeente Zaltbommel

Besluit: vaststellen of wijzigen van

Categorie Besluit m.e.r.: plan-m.e.r. vanwege Passende beoordeling en kaderstelling voor categorie C14 en D14

Activiteit: de gemeente Zaltbommel herzielt haar bestemmingsplan buitengebied.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant van 27 februari 2013

ter inzage legging MER: 28 februari t/m 10 april 2013

aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 5 maart 2013

toetsingsadvies uitgebracht: 18 april 2013

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

Ing. J.H. Schokker

Drs. J. Schuurman (secretaris)

Drs.ing. F. ten Thij

Ing. R.L. Vogel

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- (2765-02) planMER Bestemmingsplan buitengebied Zaltbommel (21 februari 2013)
- (2765-09) Toelichting met bijlagen, Regels met bijlagen, Verbeelding (19 februari 2013)
- (2765-10) Bijlagen bij de toelichting (21 februari 2013)

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Bestemmingsplan buitengebied Zaltbommel

ISBN: 978-90-421-3770-7

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

